

*Handläggare:
Göran Rådö*

Yttrande över motion av Sunhild Dietrich-Larsson (mp) och Roland von Malmborg (mp) om åtgärder för att minska långtidssjukskrivningarna

Ärendet

Landstingsstyrelsen ska yttra sig över motionen och har överlämnat den till hälso- och sjukvårdsutskottet för beredning.

Sjukfrånvaron och den så kallade utmattningsdepressionen ökar i oroande takt. Många människor finns inte på arbetsmarknaden på grund av sjukskrivningar och förtidspensioneringar. Motionärerna menar att det måste till olika åtgärder för att verkligen bryta trenden och föreslår att det i samarbete med Karolinska Institutets utbildningsenhet inom psykosomatik byggs upp en enhet som kan fungera som handledare och kompetens-utvecklare för primärvården i arbete med rehabilitering av dessa patienter.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet beslutar

att föreslå landstingsstyrelsen yttra sig över motionen enligt förvaltningens synpunkter i det här tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens synpunkter

Orsakerna till de många långtidssjukskrivningarna och förtidspensioneringarna är komplexa och åtgärder behövs och planeras av statsmakterna inom många politikområden. Inom landstinget görs satsningar för att minska ohälsan, särskilt den psykiska ohälsan och för att utveckla stöd till långtidssjuka.

Samarbete med Försäkringskassan

Landstinget bedriver inom ramarna för Rehabiliteringsgarantin tillsammans med Försäkringskassan och i samarbete med primärvården ett gemensamt utvecklingsarbete kring två stora ohälsogrupper. Dessa två patientgrupper är dels gruppen med smärta i rygg, nacke och axlar, dels gruppen med stressrelaterad ohälsa. Den sistnämnda gruppen är i dag den största diagnosgruppen inom socialförsäkringen vad avser långa sjukfall och nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar. Samarbetet mellan Försäkringskassan och Stockholms läns landsting har bland annat inriktats mot att ta fram riktlinjer och insatser för målgruppen psykisk ohälsa.

Ett vårdprogram kommer att tas fram inom ramen för det medicinska programarbetet avseende stressrelaterad psykisk ohälsa som inbegriper såväl preventiva insatser som behandlings- och rehabiliteringsinsatser. Detta program kommer att ge underlag för att ta fram verktyg för stressprevention inom primärvården. I anslutning härtill kan utbildning av primärvårdspersonal komma att bli aktuell.

En av de insatser som visat sig vara effektiv vid behandling av stressrelaterad ohälsa är kognitivt inriktade terapier framför allt i grupp. Landstinget och försäkringskassan har i sitt arbete med rehabiliteringsgarantin också inriktat sig mot att i första hand försöka tillhandahålla sådana gruppinsatser. Dessa arbetslivsinriktade insatser ska i första hand finansieras av arbetsgivaren. Kognitiv beteendeterapi har också med goda resultat prövats vid t ex stressmottagningen vid Institutet för psykosocial medicin (IPM).

Hälso- och sjukvårdsutskottet har beslutat att från och med 2006 också starta en tvåårig försöksverksamhet med arbetslivsinriktad stressrehabilitering vid Stressrehab, rehabiliteringsmedicinska kliniken, Danderyds sjukhus AB. Rehabiliteringen sker inom ramen för rehabiliteringsgarantin. Tanken är en arbetslivsinriktad rehabilitering med multiprofessionella team för personer som drabbats av nedsatt funktion till följd av stressrelaterade besvär. Modellen för rehabiliteringen är under utveckling.

Primärvården

Primärvården har under senare år fått ökad tillgång till kuratorer och i vissa fall psykologer. Denna psykosociala kompetens har visat sig fylla ett stort behov. Hälso- och sjukvårdsutskottet har vid sammanträde den 30 augusti 2005 fastställt uppdragsbeskrivning för psykosociala insatser i primärvården. Av denna framgår att vårdgivaren ska erbjuda bl a stödjande och behandlande samtal och att sådana insatser kan erbjudas patient vid stressrelaterade tillstånd. Den personal som arbetar med dessa insatser ska ha erforderlig beteendevetenskaplig kompetens och utbildning. Det är vårdgivaren som ansvarar för att personalens kompetens vidmakthålls och utvecklas så att kvalitén i insatserna tillgodoses.

De olika personalgrupperna i primärvården kan behöva ett kunskapsstöd i sitt arbete med patienter med stressrelaterad ohälsa. Med hänsyn härtill bör en systematisk genomgång göras av metoder för samtalsstöd och behandling vid olika tillstånd som ångest, depression, stress och missbruk som i det dagliga arbetet kan användas av husläkare, distriktssköterskor och annan personal i primärvården. Det finns evidens för såväl kognitiva som dynamiska metoder och blandformer av dessa. FORUM är en lämplig uppdragstagare för en sådan systematisk genomgång. När denna genomgång gjorts finns ett bättre underlag för ställningstagande till om särskilda vårdprogram eller behandlingsriktlinjer bör utarbetas.

Sammanfattande kommentarer

När ytterligare erfarenheter har vunnits av samarbetet med Försäkringskassan om rehabiliteringsgarantin och FORUMs genomgång av lämpliga stöd- och behandlingsmetoder föreligger finns ett bättre underlag för ställningstagande till vilka ytterligare utbildningsinsatser som behövs och i vilka former utbildning bör genomföras.

Anna-Stina Nordmark-Nilsson

Sören Olofsson